

עבירות שוד במשפט הפלילי

שוד הנו גניבה הנעשית תוך שימוש באלימות והפחדה. עבירות השוד משלבות פגיעה בזכויות קניין יחד עם פגיעות בחיים, בגוף ובחירות של הנשדד, ומשכך הענישה בגינה גבוהה הרבה יותר מאשר בעבירות גניבה רגילות. עבירות השוד מתחלקות לשתיים, הראשונה היא עבירה כללית של שוד המתייחסת לביצועה של גניבה באופן אליס, והשנייה היא עבירה של שוד בנסיבות מחמירות המתייחסת לשוד מזוין, שוד בחבורה או פגיעה גופנית בנשדד. אדם אשר נמצא אשם בעבירות שוד עומד בפני סיכון עונשי של 14 עד 20 שנות מאסר בפועל. עו"ד אסף דוק מפרט אודות עבירות השוד השונות, מסביר את ההבדלים בין שוד לגניבה וכן כיצד מתמודדים עם אישומים בעבירות אלה.

מהי עבירת השוד?

עבירת השוד מוגדרת בסעיף 402 לחוק העונשין [בזאת הלשון](#):

(א) הגונב דבר, ובשעת מעשה או בתכופ לפניו או לאחריו מבצע או מאיים לבצע מעשה אלימות באדם או בנכס כדי להשיג את הדבר הנגנב או לעכבו אצלו או כדי למנוע התנגדות לגניבת הדבר או להתגבר עליה, הרי זה שוד, ודינו של השודד - **מאסר ארבע-עשרה שנים**.

(ב) היה השודד מזוין בנשק או במכשיר שיש בהם כדי לסכן או לפגוע, או שהיה בחבורה, או שבשעת השוד או בתכופ לפניו או לאחריו הוא פצע אדם, הכהו או השתמש באלימות אחרת כלפי גופו, **דינו - מאסר עשרים שנים**.

עבירת השוד נחשבת לאחת העבירות החמורות בספר החוקים, שכן המדובר [בעבירת גניבה](#) בנסיבות מחמירות, כאשר ההבדל העיקרי בין עבירת הגניבה לבין עבירת השוד הינו רכיב האלימות.

נתחיל איפה שגניבה זאת גניבה לכל דבר ועניין, על אף שבבית המשפט כלל לא מתקיימת הטענה הרווחת כי "דין פרוטה כדין מאה" וכי יש משקל לשווי הטובין הגנוב ורמת הענישה לטובין בסכום של 100 שקל אל מול טובין של 100,000 ₪ לא תישא באותו העול, אחריות ועונש. אך במאמר זה אנו לא עוסקים בדיני הגניבות אלא יותר בעבירת השוד במהותה העיקרית והבסיסית, הנבדלות שלה מעבירות גניבה אחרות ודרכי הענישה שלה בעיני המחוקק.

ההבדלים בין שוד לגניבה

אז אמרנו ששוד הוא גניבה לכל דבר ועניין, אך גם פריצה לבית, גניבה מסופרמרקט או כל הליך של גניבת טובין מכל סוג הנו גניבה - אז איך ולמה בכל זאת ניתן להרשיע אדם בשוד ולא בגניבה? הסיבה לכך נעוצה בעובדה כי להליך השוד מתקיימת עבירה נוספת של אלימות במהלך עבירת הגניבה או כשעה לפני עבירת הגניבה ואף שעה לאחר מכן, מה שהופך את העניין מעבירת גניבה לעבירת שוד. ברגע שמתבצעת עבירת גניבה המלווה במעשה אליס לצרכי העברת הטובין לידי הגנב, הרי שמתקיימת שדידה בכפייה והמחוקק רואה בה שוד לכל דבר ועניין.

כאן לא מבחין המחוקק בין השודד ששודד בנק באיומי אקדח, סכין או פתק, אל מול השודד שבאיומי סכין שודד את תיקה של הגברת המבוגרת שקיימים לה בארנק רק כמה עשרות שקלים, אלא מתייחס לאקט עצמו הקבוע בחוק לפי סעיף 402 (א) לחוק העונשין, לפיו, פעולת הגניבה אשר מתקיימת במעשי איום באלימות ואף במעשי אלימות ואם לדייק אז נקיסת מעשה אלימות בעת המעשה, הרי שמדובר בשוד ע"פ חוק ודינו של השודד לפי הגדרת המחוקק הנו 14 שנות מאסר בפועל.

כדי להרשיע אדם בשוד בעת גניבת נכס זה או אחר, חייבים להוכיח קשר נסיבתי בין אקט הגניבה לבין האלימות ולקשור ביניהם. כאן לא מבחין המחוקק אם בוצע איום באלימות בעת אקט הגניבה או בוצעה

אלימות פיזית של ממש בעת אקט פעולת הגניבה, מבחינתו של המחוקק מספיק שיתלווה לאקט איום כדי להרשיע בעבירת שוד, על אחת כמה וכמה אם מתלווה לזה פעולת אלימות מכל סוג שהיא כדי לבסס יסוד סביר שאכן בוצע שוד ולא גניבה רגילה.

למען הסר ספק, חשוב יהיה להדגיש כי פעולת האיום או האלימות, לא חייבות להתקיים ולהתרחש ממש במועד הגניבה, אלא יכולות להיות כשעה לפני או אחרי המקרה, **לדוגמא:**

- אדם המתפרץ לבית עסק, עוקר דלתות, מנפץ זכוכיות, כדי לחפש דברי ערך ואף כסף, רואה אדם אחר שהבחין במעשהו ולאחר פעולת הגניבה תופס אותו הגנב ומאיים עליו כי אם זה יודע למישהו זה יהיה הסוף שלו.

- גנב שתכנן לגנוב את הקופה הרושמת וקרטוני סיגריות של המינימרקט המקומי לאחר סגירתו וכי כוונתו הראשית תוכננה רק לשם גניבה, לאחר שהתפרץ למקום, גילה את בעל המקום מקיים ספירת מלאי ולנוכח הסיטואציה המאיימת החל לאיים עליו ולהוציא ממנו בכוח, באיומים ואלימות כספים ורכוש נוסף ועוזב את המקום.

בשני הדוגמאות לעיל מתקיים יסוד סביר לגניבה המכונה ע"פ המחוקק "שוד" ואם לדייק אז "שוד אלים" ואין זה משנה אם העדים לגניבה הוכו, נקשרו או נחבלו במהלכו... מספיק האיום וההשתלטות לצורך ביצוע המעשה.

ניתן לציין כי גם לשוד יש דרגות חמורות יותר מקודמיהם בין אם לווה באקט אלים או אקטים חמורים יותר לצורך ביצוע המעשה בתכנון מראש או תוך כדי תנועה. בעת הדיון בבית המשפט בדבר הרשעתו של אדם בעבירת השוד כמו למשל, [שימוש בנשק חם](#) שיכול לפגוע ולהוות סכנת חיים של ממש לאדם אחר בעת ביצוע העבירה, לפני ביצוע העבירה או לאחר ביצוע העבירה.

נקודה נוספת אליה מתייחס המחוקק הנה "שוד בחבורה", כלומר, אם האדם ביצע את השוד עם חברים נוספים ולא ביצע אותו באופן יחידי. "שוד בחבורה", לפי הגדרות המחוקק הנו מבין המחמירים שיש, בייחוד כאשר ניתן להוכיח כי בוצע בנסיבות מחמירות וזאת בייחוד אם השודד פוגע באופן פיזי במתלונן.

ההבדל בין שוד רגיל לבין שוד בנסיבות מחמירות

בית המשפט העליון דן בהבחנה בין עבירת השוד הרגילה בהתאם לסעיף 402(א) לבין עבירת השוד בנסיבות מחמירות בהתאם לסעיף 402(ב) [בע"פ 1964/16 פאדי בושנאק נגד מדינת ישראל](#). כב' השופטת ענת ברון קבעה כי על בית המשפט לשקול את מידת חומרתה של האלימות שבה נקט השודד וכי עצם השימוש באלימות (להבדיל מאיום באלימות, או שימוש באלימות נגד רכוש), [לא מהווה אפרוורי נסיבה מחמירה](#) כאמור בסעיף 402ב לחוק. לאור כך, כדי לקבוע האם מדובר בעבירת שוד בנסיבות מחמירות על בית המשפט לתת את הדעת לחומרתה של האלימות שננקטה.

ההבדל בין שוד לבין תקיפה לשם גניבה

עבירת [תקיפה לשם גניבה](#) דומה מאוד לעבירת השוד, שכן בדומה לה היא מערבת את עניין התקיפה ואת עניין הגניבה, ומכאן שלכאורה יושט עליה מאסר כבד ביותר. ואולם, כפי שאמרנו עבירה זו המפורטת בסעיף 381 א לחוק העונשין צפויה לעונש מקסימאלי של 3 שנות מאסר בלבד. אמנם, לעיתים יתווספו ל-3 שנים אלו עוד 3 שנים בגין ביצוע גניבה, אך עדיין מדובר בענישה מקלה יותר.

ההבדלים בין עבירות אלו מאפשרים לתביעה מרחב פעולה והחלטה, כלומר לפנות לבית משפט מחוזי ולהאשים את הנאשם בשוד, או לפנות אל בית משפט השלום בכתב אישום העוסק בתקיפה לשם גניבה. הדבר תלוי בין היתר באופי הפעולה, נסיבותיה וחומרתה, אך יש להדגיש כי גם מקרים "קלים" יחסית עלולים בהחלט להביא לכתב אישום שעניינו עבירת שוד.

ענישה אחידה על שוד ועל ניסיון שוד

ומה קורה כאשר השוד לא מצליח? הנאשם ניסה לשדוד ולא היה כסף או טובין למרות פעולת האיומים או האלימות? האם ניתן להרשיע אותו? ברמת המאקרו התשובה היא כן! ברמת המיקרו המחוקק מתייחס לסעיף 403 לחוק העונשין שקובע, כי במידה ואדם ניסה לבצע שוד שלא הצליח, כלומר הניסיון בוצע, אך לא נלקחו טובין או כל רכוש אחר, דינו מאסר של 7 שנות מאסר בשל כוונת האקט ומעשי האיומים או האלימות שלו. אם לדייק, אז בנסיבות חמורות יותר, ניסיון שוד שלא צלח יכול להוביל לענישה מחמירה יותר של עד 20 שנות מאסר.

עקרונות ושיקולים מנחים בגזירת הדין בעבירות שוד

מעבר לסוגי עבירות השוד הקבועים בחוק העונשין לפי סעיפים 402 (א) ו 403 (כאשר התקיימה גניבה בעת ביצוע השוד וכאשר בוצע ניסיון כושל בעת ביצוע השוד ללא נטילת טובין), מונח על כף המאזניים קורבן העבירה שהיה נוכח בעת האירוע ושהצליח להשאיר צלקת בנפשו ולעיתים פגיעה פיזית כמו אלימות קלה או חמורה, גם אם עבירת השוד אינה מהווה פגיעה בנכס הגנוב ולא נגנבו דברים בעת ביצוע האקט.

כמו כן, לבית המשפט יש אמות מידה נוספות השייכות להרשעה ומתייחס לנאשם באם זאת עבירתו הראשונה ובהיעדר עבר פלילי, אופי האירוע ונסיבותיו ושאל מרכיבים נוספים המרכיבים את מהות התלונה, האירוע והעונש הקבוע בחוק.

כאן המקום לציין כי רק ייצוג משפטי הולם ואיכותי של עורך דין פלילי המכיר את נוהלי ההליך, תרגילי החקירה וסייגים נוספים הקיימים בחוק ושיכולים להקל על מידת הענישה ואף להביא למצב של זיכוי טוטאלי ואף סגירת התיק במקרים בהם התביעה מנפחת את האירוע מעבר לכל פרופורציה אפשרית, ניתן להגיע למצב בו ידו של השודד תהיה על העליונה, גם במקרים שבו תהיה הרשעה מינורית ללא מאסר כלל.

זומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין שוד?

פנה לעורך דין מנוסה שייסע לך בניהול ההליך הפלילי נגדך, בין אם זה בחקירת המשטרה ובין אם זה בכותלי בית המשפט, שכן המדובר בעבירה שתוצאתה יכולה להיות חמורה מאוד עבורך הכוללת כאפשרות סבירה לחלוטין גם שהייה מאחורי סורג ובריח לתקופה ממושכת. משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לחשודים ונאשמים בעבירות שוד מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה זומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין מעשה שוד פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או [השאר פרטים](mailto:asaf.dok@asaf-dok.com) ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.

{*:fast_contact}